

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiva distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

1. Contemplationem, quæ quatuor potissimum actibus perficitur, esse speciem ac figuram gloriæ Dei. Cognitio seu primus actus explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

paruit. Res enim hic erat cum dilectissime famulo suo, non cum populo duræ cervicis & incircūcisi cordis. Vtrum verò Dominus Deus in perſona propria loqueretur Moyſi, an per Angelum, parum ad institutum noſtrum ſpectat; nobis enim abundè ſatis eſt, Dominum Deum præſentem fuiſſe, ſecundū eſſentiam ſuam, præſentiam & potentiam per Angelos Moyſi loquutum vt plurimum. *Species verò gloria Dei erat ſplendor quidam admirabilis, quaſi ex igne promanans: quo mons Sinai in flammam redactus videbatur: illa verò potiſſimum elucebat in vertice montis, atque adeo in altum emicabat; vt plantæ eſſet in oculis ac conſpectu filiorum Iſrael, quibus Dominus teſtatum volebat, ſe præſentem cum Moyſe colloqui, & mandata, quæ ad eos Moyſes referebat, à Deo profecta & denuntiata fuiſſe. Atque hæc de ſenſu literalī.*

SECTIO PRIMA.

Contemplationem, qua quatuor potiſſimum actibus perficitur, eſſe ſpeciem, ac figuram gloria Dei.

Primus actus, quæ viſio eſt, explicatur.

*Lau. cō-1.
templati-
onū.*

H Actenus in nube, in caligine, in tenebris, in horribilibus verſati ſumus. Præter horrorem, difficultates, præcipitia ac ſcopulos vix quid-

quidquam prospeximus. Tandem aliquando,
 Dei beneficio, montem conscendimus, imò
 & verticem attigimus. Hinc procul, hinc te-
 nebrę, nox, caligo, rupes, precipitia, anfrac-
 tus, ac scopuli. Omnia iam clara, omnia per-
 spicua, explicata ac d lucida. Hic amanti-
 mus Domini habitabit confidenter: in eo quasi thu- *Denter.*
 lamo, tota die morabitur, & inter humeros illius re- *33.12.*
 quiescet. Hic favent omnia quiescere volenti;
 in pace in idipsum dormienti. In hoc ver-
 tice, vidit Iacob scalam, & Angelos ascendentes & *Gen. 28.*
 descendentes per eam. Verè Dominus est in loco isto: *16.*
 & sane innititur Deus summę scalę, & videt
 infernè dormientem Iacob, & mittit & re-
 vocat Angelos à se descendētes, & ad se rede-
 untes: Eliphaz Themanites stetit quidam, cuius
 inquit non agnoscebam vultum; imago coram ocu- *Iob 4.16*
 lis meis, & vocem quasi aura lenis audiui. Et Iob
 ipse suspendium ait elegit anima mea; memor- *Iob 7. 15*
 que feliciū dierum, aiebat; quis mihi tribuat,
 ut sim iuxta menses pristinos secundum dies quando *Iob 29. 2.*
 Deus erat secretò mecum in tabernaculo meo! *4.*

Hunc locum optabat Rex David dicens:
 Qui perfecit pedes meos tamquam cervorum & su- *Psal. 17.*
 per excelsa statuēs me. Et quis dabit mihi penas *34.*
 sicut columba, & volabo, & requiescam. Deniq; *Psal 34.*
 memor fui Dei & delectatus sum, & desecit spiritus *7.*
 meus. Et meditatus sum nocte, cum corde meo &
 exercitabar, & scopebam spiri: um meum. *Psal. 76.*
 Quia verò S. August. & alij Patres contem- *4. & 7.*

Bb 4 platio-

*Contem-
platio
quatuor
actibus
perficitur*

*Visio &
eius par-
tes.*

plationem definiunt esse perspicuae veritatis iucundam admirationem: expediet naturam huius tam admirandae virtutis, paulò latius explicare. Eius ergo natura quatuor actibus continetur: quorum duos intellectus perficit, reliqui duo à voluntate proficiscuntur. Primus actus est visio delectabilis, & labore carens. Qua in re multa occurrunt consideranda. Atque in primis ipsa facultas cognoscendi ac videndi, in qua visio fieri debet: non enim putandum est ipsam visionem esse actum Dei, cum Deus non possit per omnem suam potentiam, causam formalem supplere operationis, seu actus vitalis: implicat enim contradictionem, actum esse vitalem, & à potentia non procedere; summæ imperfectionis esset, Deum supplere per se rationem causam formalem. Non enim efficere potest, ut pariter formaliter, Dei forma albus sit; ita nec ut visio Dei, sit visio hominis. Intellectus verò humanus; gratia spoliatus, non est capax visionis huius seu contemplationis rerum divinarum; eo modo quo Christiani contemplationem accipiunt. Philosophi quidam multa de naturis rerum, multa de divinitate disputarunt, non sine gravissimis erroribus; quia lumen veritatis illis nondum illuxerat. Preclare tamen multa: quantum eis natura superpeditabat. Opus ergo est fide, quæ ab errore nos vindicet & semitam veritatis edoceat.

Hæc

Hæc tamen ad contemplationis celsitudinẽ
 non sufficit; sapientiæ lux asciscenda, quæ cū
 flamma caritatis fulgeat; alioquin non erit
 perspicuæ veritatis visio delectabilis. nam fi-
 dei lumen, etsi certum sit, obscurum tamen;
 & magna ex parte ad assensum, voluntatis
 inclinatione perficitur. Quamvis autem sa-
 pientiæ lux ordinariẽ opus hoc excellentissi-
 mum dirigat; tamen propter humanẽ im-
 becillitatis infirmitatem, vires novæ cælitus
 adveniant necesse est, nempe nova gratia
 actualis, quæ fulciat labantes vires, & erigat
 aggravantis corporis corruptionem ac de-
 pressionem. Et hoc auxilium potissimum est,
 quod perspicuitatem adfert iuxta ac delecta-
 tionem, seu iucundam admirationem; quæ
 duo B. Augustinus in definitione contem-
 plationis requirebat. Beatus certè Gregorius
 disertè veritatem hanc ita exprimit: *contem-
 plativa vita, amabilis valde dulcedo est: quæ super
 semetipsam, animam recipit, rapi; caelestia aperit: in Eze-
 chielem.*
*terrena autem debere esse contemptui ostendit; spi-
 ritualia mentis oculis patefacit; corporalia abscon-
 dit.* Quibus verbis Sanctus Doctor, non so-
 lum veritatem illam, quam asserimus, ma-
 nifestavit; sed & magna ex parte affectus
 fructusque vitæ contemplativæ exposuit. *Visionem*
 3. Illud etiam manifestum evadit; sine hanc con-
 labore, contemplationis delicias possi-templati-
 deri; non quod sine labore, ad eam perve-*onis care-*
nia-re labore

B b 5

nia-re labore

niatur (diximus enim laborem meditationis, aditum ad contemplationis palatium parare; mortificationem quoque impedimenta remove) nam si iugum Domini suave & onus eius leve esse asseveremus: etsi iugum, pondus laboremque habeat immensum; tamen suave, leveque dicitur; eò quod illud, non tam ab homine; quam à Deo portetur. Longè magis labore carere dicendus est, qui contemplationis alis sublevatus, abundantique gratia fultus; non tam agere, quam pati divina censeatur; præsertim cum eo tempore, incredibili voluptate perfusus, doloris ac laborum omnium, imò vel corporis proprii, & sui ipsius quidem reminiscendorum nullam occasionem habere videatur.

4. Quod verò de B. Ioanne Baptista Christus Dominus asseruit, ipsum nempe esse lucernam ardentem & lucentem; id sanè de homine in contemplationis vertice constituto statui posse videtur. sit corpus lucernæ; sit anima candelæ basis ac receptaculum; officium contemplationis ac operatio candela est ardens & lucens in homine illo; & gratiæ adiunctæ huic sanctæ operationi lux; hominem illum splendore singulari beat, eundem calefacit, & per eum, alijs, qui toris sunt radios communicat, spargit ac diffundit.

5. Verùm non frustra lucet, non frustra calefacit, aut frustra lucem diffundit. *Movet enim*

Ioan. 5.
35.
Contem-
plationē
esse lucer-
nans.

nim rationibus & ijs quidem, quibus ita cō-
 iuncaris, vt lubens manus victas porrigas.
Sagitta enim potentis acuta, in corda hominū
defixę, potenter vulnerant. Populi sub te cadēt Psal. 44.
 Domine: quis enim tibi resistere valeat? Fi- 6.
 unt deinde momento vno homines docti,
 & plūs proficiunt in hac schola humiles dis-
 cipuli, quàm magni Theologi in cathedris,
 plurimis annis declamantes. Illud quoque
 efficit lumen hoc, vt animum dispersum sta-
 tim colligat, & reuocet, ab omnibus rerum
 corporearum speciebus; ab affectu omnium
 creaturarum, & quidquid amoris in eis col-
 locatum erat, in vnus Dei sinum transfert,
 & recondit

6. Qui verò hac luce irradiantur, simul in-
 cenduntur amore veritatis, & vnus Dei pa-
 rentis amantissimi; *nec vllus, est, qui se abscon-* Psal. 18.
dat à calore eius. Quemadmodum enim æstivo 7.
 tempore, sol, radijs, ac calore suo terræ vis-
 cera penetrat ac humores in arborum radice *Simile ac*
 calefactos attrahit: inde traducit in truncum, *commodū*
 ramos & frondes: atque eodem succo flores
 progignit, fructusque quos sensim alit, auget,
 & conseruat, donec ad maturitatem promo-
 veat. Ita & lux ista à iustitię sole promanans,
 non tantum animum cōtemplantis illustrat,
 sed accendit, & in eum gratiæ ac virtutum
 succum adducit, quem per omnes facultates
 internas, & externas partitur; vnde virtutum
 flores

flores, viror, ac vigor constantis ac generosi animi, in verbis, in operibus, cum internis, tum externis, in totius corporis compositione, in zelo gloriae Dei promovenda elucet. Usque adeo ut lampas ista non amplius concludatur, animi cancellis, & lucernae corporis

Matth. 5. 16. rive repagulis: sed in tenebris lucet coram hominibus, & videant opera bona, & glorificent

patrem, & verum solem, qui in caelis est. Ex eodem principio sol è terre visceribus nubes elevat, quibus deinde arbores & plantas irriget, alat, & nutriat. Sol noster caelestis id officij quoque non praetermittit. *Rorate caeli*

Isa. 45. 2. desuper, & nubes pluant iustum; aperiatur terra & germinet Salvatorem. Ex consideratione enim infirmitatis nostrae, & praeteritorum delictorum, sol aeternus humores salutes ac lacrymas è corde nostro elicit, quibus caeterae virtutes irrigentur, & crescant. Deum agnoscamus rerum omnium auctorem: & proximos nostros imbre doctrinae salutariae efficaciter perfundamus.

Contem- 7. Materia contemplationis varia est: rationis que imprimis in univrsum dici potest, id materia omne quod argumenti loco esse potest materia subiecta. ditantibus, id ipsum esse posse ad contemplationem elevatis. Cum enim finis meditationis sit, in contemplationem assurgere consequens est, rem eandem, diverso modo tractatam, utriusque muneri subservire.

Quo

Omnis verò meditatio quatuor sibi motus
 proponit, spem nempe aut metum; dolorem
 aut gaudium: hos enim fines omnis oratio,
 aut meditatio sibi proponit. Contemplatur
 mens pia non modo beatorum felicitatem,
 excitata spe, eò perveniendi; sed etiam dā-
 natorum supplicia; horrenda Dei iudicia;
 funestos exitus mortalium, quæ omnia ho-
 minem in extasim haud rarè abripiunt. In-
 signis quoque contemplatio instituitur de
 doloribus acerbissimis, quos humani gene-
 ris causâ Servator noster perpeffus est: & ad
 hos sentiendos hortantur nos scripturæ. Hoc *Phil. 2. 5*
enim sentite in vobis, ait Apostolus, quod & in *Ierem.*
Christo Iesu. Et Propheta Ierem: *estote quasi* *48. 18.*
volumba nidificans, in summo ore foraminis, in
 vulneribus nimirum Servatoris. Idem Do- *Tibre. 13*
 minus commendat per Ieremiam: *ô vos om-* *12*
nes, ait, *qui transitis per viam, attendite & videte,*
si est dolor, sicut dolor meus Idem Ieremias, *sta-* *Ierem.*
tue tibi speculam, pone tibi amaritudinis, dirige *31. 21.*
tor tuum in viam rectam, in qua ambulasti. Con-
 sideratio ergò pœnarum sæculi venturi, aut
 pœnitentiæ dolores atque amaritudines, in
 hac specula videri possunt, & à longe prospici,
 ne in eorum manus incidamus, qui nobis
 æternum exitum adferre possunt.
 8. Omnes res conditæ, in quibus earum
 conditorem agnoscimus, præclaram nobis *Sep. 13*
 assurgendi in Deum materiam exhibent, *45.*

magnitudine enim speciei & creatura, cognoscibiliter potest Creator horum videri. Et Apollolus

Rom. 1. Invisibilia Dei à creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque eius & virtus & divinitas. Atturgunt enim homines pij ex thosculi, vel pulvisculi consideratione, in divinæ Majestatis celsitudinem, & tanto quidem ardore succenduntur, ac sublevantur, ut multi à sensibus planè abripiantur, toti quæ Deo acquiescant.

De celestibus & æternis. 9. Contemplationis materia non solum intra rerum iubilunarium considerationem concluditur: sed ad res, invisibiles assurgit, de vitæ eternitate; de beatorum spirituum gloria; de felicitate in iustitiæ præmium, bene beate quæ in hac peregrinatione viventibus reservata. Consideratio de Dei Optimi Maximi omnipotentia, sapientia, bonitate, immensitate: atque adeo de Trinitatis & unitatis augustissimo mysterio etiam in hac vita degentibus, latissimos contemplationis cæpos aperit; & quasi lautissimas dapes, mentiam delicijs plenam instituit & apparat. Ideo B.

Phil. 3. Apostolus: nostra, ait, conversatio in calis est. Et alibi: propter quod non desicimus (nempe in tribulationibus perferendis) non contemplantibus nobis, quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna.

10. Illud postremò non prætermittendum

vide

Videtur, lumen illud quo animus & illustratur & accenditur, a deo internum hominem ornare, atque immutare: vt etiam diuina dispensatione in corpus redundet, ac deriuetur: gloriam quoque animæ subinde in corpore etiam mortali prodere sese, atque emicare solitam. Orante certè Christo Seruatore in monte Thabor, in solis similitudinem corpus eius sacrosanctum transformatum est, nec corpus modo, sed & vestes eius factę sunt albę sicut nix. Enimverò, nec ab historia nostra recedere necesse est. Ita enim facies Moysis è mōte descendens fulgebat, vt in eam, filij Israel intendere nequirent oculos; & cornua in fronte gestare videretur. Multi sanctorum facie fulgente visi sunt, ideoque eorum statuis & imaginibus diadema affingitur, vt appareat, gloriam animæ ad corpus ipsum, haud rarò derivari. Hęc initia sunt glorię corporalis, quam Dominus impertiturus est in die consummationis sæculorum, eaque cuiusque meritis, & maximè interni hominis tribui debet; quodque illo tempore consummabitur: ad spem nostram excitandam misericordiarum parens scintillas aliquas fidelibus amicis suis præbere nõ dignatur. Hinc Beatus Paulus nos verò omnes inquit, *revelata facie, gloriam Domini specularantes in eandem imaginem transformamur, a claritate in claritatem, tanquam a Domini spiritus.* Spiritus Domini

Lumen
non rarò
in corpus
redunda-
re.

Matt. 17
12.

2. Cor. 3
18.

Domini animam sanctificat, animam illu-
 trat, & suo igne succendit. Idem Spiritus cor-
 pori nostro (quod sese spiritui divino instru-
 mentum fidele præbet, ac tabernaculum pur-
 rum atque inviolabile domicilium) in die
 resurrectionis gloriam quoque impertiet
 Rom. 8. promissam. si enim Spiritus Christi habet in
 II. nobis, qui suscitavit Iesum à mortuis convivificavit
 & mortalia corpora nostra, propter inhabitantem
 spiritum eius in nobis. Ab eodem spiritu, si que
 lux in corpore subinde apparet procedere
 fateamur necesse est, qui de se bene merenti-
 bus, & bene ipse mereri, & eosdem ornare
 & illustrare non dedignatur. Hanc veritatē
 in vna sanctissima virgine Deus declarare
 voluit, cui, quod Isaias quōdam adscripsit Ie-
 rosolimæ civitati aut certè gloriæ Ecclesiæ
 Christi, idē Christus attribuere dignatus est.
 D. Catharina Bononiensis cœnobij corporis
 Christi Bononiæ moderatrix, cū sedulo im-
 positæ sibi provinciæ munus obiret, & prope
 sub onere fatisceret; accedente ad corporis
 infirmitatem febris, capitis & pectoris dolo-
 ribus, sanguinis profluvio, gravi demum af-
 fecta totius corporis languore, tantum non
 occubuit. rata benignissima mater instare
 mortem, magnopere rogavit vti lectulus cui
 affixa iacebat, in medio cubiculo, vnde & à
 circumstante virginum corona commode
 videri posset, & ijs imminens mortis peri-
 culum

NVI

276

culum denuntiare, sterneretur. Omnes deinde, vt mater, benevolè compellans, ad cōcordiam in primis ; multis & gravibus verbis est adhortata. Nonnulla subiunxit quorum observatione Deo magis ac magis essent gratiosæ. macte animi : mox, inquit, ad Deū migrabo, cuius vberem gratiam & cōsolationem, me vobis impetraturam confido. Eam amantissimæ filæ cū vergere ad occasum vitæ intelligerent, ad preces confugerunt, quæ tam diuturnæ fuerunt, tot permixtæ lachrymis & gemitibus, vt cælum ipsum reclusisse quodammodo viderentur. Sacro inūcta est oleo, atque adeo omnes in ardentissimis precibus persistentes, ad eius sese parabant excessū ; cū ecce Deus, sanctarum virginum vota vilis est exaudire, & spem aliquam diuturnioris vitæ facere. rursus nec mora, putares illā ingravescēti morbo cedere: vt perparū supervictura etiam expertissimis videretur, nempe à sensibus abalienata, in conuallem, omni eloquentia amantorem abducitur ; cuius in medio spectabatur Christus ; ei à dextris mater dilectissima adstabat ; vnde & accepit Catharina numinis hoc fuisse decretum, vt isto morbo, vivendi finem faceret, & promerita in cælo gloriâ frueretur ; sed filiarum impensissimâ observatione, quæ matris interitum non possent non moleste ferre, effectum, vt ei vita tan-

Cc

tisper

tisper prorogaretur, idque tum ad meritum
 eius amplificationem, tum ad illarum leua-
 men esse concessum. Thronus in quo Chris-
 tus residebat maximum splendorem circum-
 fundebat, cuius à tergo supernè instabat hinc
 Divus Laurentius, illinc Beatus Vincentius
 magnâ stipati Angelorum multitudine, qua
 visione hic retinebatur Catharinæ animus
 ut expleri nulla ratione posset. Ante Christi
 thronum Angelus aliquis in hæc verba lyrâ
 identidem plectebat. *Et gloria eius in te vide-
 bitur.* Putabat ipsa inter placidissimos cantus
 extremum exhalare spiritum. Verum Chris-
 tus ex porrecta dextra virginis manum ap-
 prehensens. Audi inquit filia hos cantus
 osque in animum altè demittito. *Et gloria eius
 in te videbitur.* stupore defixa præ numini
 maiestate, non habebat quod responderet.
 Tandem cum inter alia arcana non mortu-
 ram sese ea ægritudine accepisset, subito dis-
 paruere omnia: ipsa sibi restituta, sensit pri-
 stinum redire vigorem, & paucis post diebus
 sanitati, qualis ante fuerat, est reddita. Hæc
 in eius vita. Est quippe perfectio nostra & illa
 maximè quæ in congressu cum Deo summo
 pere elucet in eximio fructu ac emolumento
 proximorum, species quadam nec vulgaris
 gloria Dei, qui splendore suum & animæ cõ-
 tẽplanti communicat, & eandem gratiam in
 proximorum salutem redundare permittit.

S E C.

NVM
 376

Isa. 60.

c. 26.